

Kaupunkirakennepalvelut
Yhdyskuntatekniikka

Viite: Lausuntopyyntö asiaan VN/14985/2023

Lausunto kunnossapitolain toimivuusarviointiraportista

Taustaa

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa kunnossapitolain toimivuusarviointiraportista. Raportin tavoitteena on antaa kattava kuvaus nykyisen kunnossapitolain toimivuudesta ja keskeisimmistä muutostarpeista.

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta (669/1978, ns. kunnossapitolaki) tuli voimaan 1.1.1980. Lakiin on tehty useita osittaisia muutoksia vuosien varrella. Kunnossapitolaissa säädetään yleiseen käyttöön luovutettujen katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta asemakaava-alueella. Laissa määritellään muun muassa kunnossa- ja puhtaanapitoon liittyvät tehtävät sekä näiden tehtävien jakaantumisen kunnan ja kiinteistön- tai tontinomistajien kesken. Koska kunnossapitolaki on ollut voimassa yli 40 vuotta, on ympäristöministeriössä katsottu tarpeelliseksi ennen lain uudistamista arvioida nykyisen lain toimivuus kokonaisuutena.

1. Onko toimivuusarviointi mielestänne riittävän kattava? Jos ei, mitä arvioinnista on jäänyt puuttumaan ja millaisia lisäselvitystarpeita tunnistatte?

Toimivuusarviointi on erittäin kattava ja siinä on kerätty tietoa laajasti eri osapuolilta useilla eri menetelmillä. Kommentteja nykyiseen lakiin on tullut eri osapuolilta hyvin runsaasti. Arvioinnissa on kattavasti käsitelty tulevaisuuden muutosvoimatekijöitä mm. ilmastonmuutosta, vihreää siirtymää ja digitalisaatiota. Joensuu on tyytyväinen saatuaan olla mukana haastatteluisissa ja työpajoissa, joissa on kerätty kokemuksia ja kommentteja nykyisestä laista. Toimivuusarviointi keskittyy kuitenkin hyvin paljon katujen ja jk/pp-teiden kunnossapitoon, erityisesti talvihoidon ongelmiin ja kaduilla tehtäviin töihin. Huomattavasti vähemmälle käsitteilylle jäävät viheralueet ja muut yleiset alueet, jotka kuitenkin kuuluvat nykyisen lain piiriin. Toisaalta tämän voi nähdä myös niin, että viher- ja muilla yleisillä alueilla lain toimivuudessa ei nähdä olevan merkittäviä puutteita. Toimivuusarviointi keskittyy muutenkin hyvin pitkälti nykyisen lain puutteisiin ja epäkohtiin eikä juurikaan ota kantaa lain kohtiin, joissa ei ole todettu olevan muutostarpeita. Nykyinen laki on kuitenkin muutostarpeistaan huolimatta käyttökelpoinen ja kompakti, jota ei tulisi kokonaan uudistustyössä unohdtaa.

2. Mitä mieltä olette toimivuusarvioinnin havainnoista liittyen katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapitoa koskeviin säännöksiin (lain luvut 2 ja 3)?

Katujen kunnossapidon laatutason määrittelyä on toivottu tarkemmaksi. Tätä voisi uudessa laissa täsmentää mutta lopullisen laatutason tarkempi määrittely pitäisi edelleenkin säilyä

31.1.2024

1751/00.01.06/2023

kuntien omassa päätösvallassa. Ajoneuvojen pysäyttäminen kummalle puolelle ajorataa tahansa on aiheuttanut ongelmia erityisesti talvisin. Tämän liikennesäännön täsmentäminen esim. pysäköinnin sallimiseksi vain erityistapauksissa tulisi ottaa harkittavaksi. Mahdollisuus kadun tai kadun osan osittaiseen kunnossapitoon olisi tarpeen määrittellä uudessa laissa täsmällisesti.

Kunnossapidon kokonaisvastuun siirtoa kunnille perustellaan hoidon tasalaatuistamisella. Tämä ei kuitenkaan tarkoittaisi, että hoitotaso kautta linjan tulisi yhtään paremmaksi. Vaikutukset voivat olla jopa päinvastaiset. Lisäksi kokonaisvastuun siirto kunnille aiheuttaisi erittäin suuren kustannuslisäyksen kuntien toimintaan. Hoitovastuun siirto kunnille pitäisi säilyä uudessakin laissa kuntien omassa harkinnassa.

Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden huolellisuusvelvoitteen tarkempi määrittely olisi erittäin hyvä lisätä uuteen lakiin.

Esitys, että joidenkin väestöryhmien (esim. yli 75-vuotiaiden) tonttiliittymien hoitovelvoite siirtyisi kunnille on erittäin huono. Käytännössä tämän järjestäminen ja valvonta olisi täysin mahdotonta. Vastuu tonttiliittymien kunnossapidosta tulisi edelleen jättää kiinteistön omistajalle. Ikääntyneiden tai muuten kunnoltaan rajoittuneiden avustaminen pitäisi tapahtua muulla tavoin kuin kirjaamalla se kunnossapitolakiin.

Puhtaanapidon määrittely ja vastuut ovat usein melko epäselviä ja vaikeasti tulkittavia. Nämä olisi hyvä määrittellä tarkemmin, kuten raportissa todetaankin.

3. Mitä mieltä olette toimivuusarvioinnin havainnoista liittyen kaduilla ja yleisillä alueilla tehtävien töiden sääntelyyn?

Kunnilla pitäisi edelleen säilyä vahva oikeus antaa määräyksiä ja ohjeita kaduilla ja yleisillä alueilla suoritettavia töitä koskien. Raportissakin esiin tullut esitys, että kunta voisi paremmin sanktioida töiden suorittajien laiminlyönnit on kannatettava. Tarvittaessa töiden suorittaminen pitäisi voida jopa kieltää kokonaan, mikäli tähän olisi erittäin painavat perusteet.

4. Mitä mieltä olette muista toimivuusarvioinnissa esitetyistä nykyisen lain kehittämistarpeista sekä esitetyistä kokonaan uusista sääntelytarpeista?

Kuten toimivuusarvioinnin tulokset osoittavat, on nykyisen lain uudistamiselle tarvetta. Lain uudistaminen tulee kuitenkin olemaan haastavaa, sillä eri osapuolten näkemykset lain sisällyttämisestä ja määräyksistä voivat vaihdella suurestikin. Esimerkiksi kunnat haluaisivat enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa ja mahdollisesti rajoittaa kaduilla ja yleisillä alueilla tehtäviin töihin, kun taas operaattorit haluaisivat enemmän toiminnan vapauksia ja joustavampia menettelyjä. Toimivuusarvioinnissa on huomioitu hyvin tarpeet yhteensovittaa uusi laki muun voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Kunnossapitolaki tulisi kuitenkin pitää jatkossakin omana, melko kompaktina lakina erillään mm. tulevasta alueidenkäyttölaista. Riskiksi lakien yhdistämisessä on aivan aiheellisesti tunnistettu kunnossapidon asioiden mahdollinen hautautuminen laajaan alueiden käyttöä ohjaavaan lainsäädäntöön.

31.1.2024

1751/00.01.06/2023

Raportissa todetaan, että osittain nykyisen lain ongelmat johtuvat myös lain huonosta tuntemuksesta muiden kuin alan ammattilaisten piirissä. Tähän ongelmaan tulisi etsiä ratkaisuja mm. erittäin hyvällä tiedottamisella ja sidosryhmätyöskentelyllä uuden lain valmistelussa.

5. Onko teillä muita terveisiä tai palautetta lainvalmistelua varten?

Uuden lain valmistelussa tulisi huomioida kuntien erilaiset resurssit ja olosuhteet (erityisesti talvisin) sekä se, että kunnille ei tulisi lisätä velvollisuuksia, jotka lisäävät kuntien ennestäänkin tiukkaan taloudelliseen tilanteeseen lisää kustannuspaineita. Uudessa laissa tulisi huomioida toimivuusarvioinnissakin esille tullut kuntien tarve puuttua entistä paremmin epäkohtiin, jotka aiheutuvat luvattomasta tai muuten vahinkoa tai vaaraa aiheuttavista töistä yleisillä alueilla. Joensuun kaupunki ei kannata jalkakäytävien kunnossapitovastuun siirtoa eikä tonttiliittymien hoitovastuu siirtämistä kunnille. Näiden tulisi olla tulevaisuudessakin kuntien vapaassa harkinnassa.

Uuden tekniikan ja digitalisaation hyödyntämismahdollisuudet uudessa laissa ovat tärkeitä. Tässäkin pitää kuitenkin huomioida kuntien vaihtelevat resurssit eikä laissa tulisi esittää ehdottomia vaatimuksia tehtävistä tai tietojärjestelmistä, jotka lisäävät kuntien raportointivelvollisuutta tuomatta lisäarvoa varsinaiseen kunnossapitotyöhön.

Yhteystiedot

Tero Toivanen
kaupungininsinööri
PL 59
80101 Joensuu
puh. 050 310 9779
sähköposti tero.toivanen@joensuu.fi